

Bijlagen

Grenzen aan de eenheid

Iris Andriessen
Wim Vanden Berghe
Leen Sterckx

Inhoud

Topiclijst vrouwen.....	2
Topiclijst etnisch-culturele minderheden	5
Topiclijst Ihb-personeel	2
Bijlage B2.....	6

Topiclijst vrouwen

1 Inleiding op het interview en kennismaking

- Onderzoek naar diversiteit en inclusiviteit voor Ministerie Defensie
- SCP, interviewer
- Anonimiteit en vertrouwelijkheid
- Aanvullend op vragenlijst: persoonlijke ervaringen
 - Wat vond u van vragenlijst?
 - Specifieke situatie of reden om mee te doen met interview?

2 Werken bij defensie

- Kunt u iets over uzelf vertellen?
- Huidige functie? (leiding, operationeel, B/M; binnen welke setting/samenstelling?)
- Tevredenheid en passendheid (inhoud, passend, thuis voelen, op plek)
- Loopbaan bij defensie, reconstructie:
 - Basisopleiding?
 - Andere functies?
- Cultuur bij defensie? Ruimte voor mensen die niet tot de norm behoren?

3 Identiteit en werken bij defensie

- Wij zijn geïnteresseerd in de ervaringen van vrouwen binnen defensie. U bent zelf een vrouw. Speelt dat een rol in functioneren bij defensie? Op wat voor manier?
- Is het voor jonge vrouwen anders dan voor oudere vrouwen?
- Doet u dingen anders dan mannelijke collega's? Denkt u anders over dingen na?
- Wordt er anders tegen u aangekeken? Wordt er anders gedaan? (Specifiek ook: serieus genomen worden; evt. bepaalde taken wel/niet; zwangerschap; kinderen etc.)
- Is het anders voor een vrouw dan voor een man om bij defensie te werken? Waar heeft dat mee te maken?
- In welke situaties (op het werk) speelt geslacht een rol? Voorbeelden als toewijzing slaapplek, samen douchen, ...
- Gewelddisputaties: wordt je als vrouw hier als volwaardig collega gezien: heb ik steun aan mijn vrouwelijke collega of moet ik haar verdedigen?
- Worden er opmerkingen of grappen gemaakt over vrouwen?
- Heb je wel eens last gehad van ongewenste seksuele aandacht?

4 Eigen ervaringen (afgelopen paar jaar) en reacties van anderen

- Negatieve ervaringen die samenhangen met geslacht:
 - Wat precies, welke situatie, functie, wie
 - Emotionele reactie
 - Gedragsreactie
 - Reactie anderen
 - Besproken met leidinggevende? Collega's?
 - Hoe reageerde leidinggevende? Bent u tevreden met die reactie?
- Andere mensen in zelfde situatie hier ook last van?
- Ligt aan cultuur, regels, organisatie, personeel, specifieke situatie?
- Wat moet gebeuren om beter op te reageren?

5 Beleid

- Moet defensie (meer) gebruikmaken van diversiteit?
- Moet defensie specifiek beleid voeren?
- Welke rol moeten leidinggevenden/directies vervullen?

Topiclijst etnisch-culturele minderheden

1 Inleiding op het interview en kennismaking

- Onderzoek naar diversiteit en inclusiviteit voor Ministerie Defensie
- SCP, interviewer
- Anonimiteit en vertrouwelijkheid
- Aanvullend op vragenlijst: persoonlijke ervaringen
 - Wat vond u van de vragenlijst?
 - Specifieke situatie of reden om mee te doen met interview?

2 Werken bij defensie

- Kunt u iets over uzelf vertellen?
- Huidige functie? (leiding, operationeel, B/M; binnen welke setting/samenstelling?)
- Tevredenheid en passendheid (inhoud, passend, thuis voelen, op plek)
- Loopbaan bij defensie, reconstructie:
 - Basisopleiding?
 - Andere functies?
- Cultuur bij defensie? Ruimte voor mensen die niet tot de norm behoren?

3 Identiteit en werken bij defensie

- Etnische achtergrond: wat betekent dat voor u, uitingvormen? Bekend bij collega's? Geloof?
- Speelt achtergrond rol bij werk of positie bij defensie? Hoe? Wanneer?
 - Ander gedrag? Andere opvattingen?
 - Anders benaderd/bekeken? Verschillend van autochtoon?
 - Twijfel t.a.v. loyaliteit? Grappen? Uitsluiting?
- Hangt samen met tevredenheid en passendheid (2c)? Anders in eerdere functies/opleiding van defensie?

4 Eigen ervaringen (afgelopen paar jaar) en reacties van anderen

- Negatieve ervaringen die samenhangen met etnische achtergrond:
 - Wat precies, welke situatie, functie, wie
 - Emotionele reactie
 - Gedragsreactie
 - Reactie anderen
 - Besproken met leidinggevende? Collega's? Netwerk?
 - Hoe reageerde leidinggevende? Tevreden?
- Andere mensen in zelfde situatie hier ook last van?
- Ligt aan cultuur, regels, organisatie, personeel, specifieke situatie?
- Wat moet gebeuren om beter op te reageren?

5 Beleid

- Moet defensie (meer) gebruikmaken van diversiteit?
- Moet defensie specifiek beleid voeren?
- Welke rol moeten leidinggevenden/directies vervullen?

Topiclijst Ihb-personeel

6 Inleiding op het interview en kennismaking

- Onderzoek naar diversiteit en inclusiviteit voor Ministerie Defensie
- SCP, interviewer
- Anonimiteit en vertrouwelijkheid
- Aanvullend op vragenlijst: persoonlijke ervaringen
 - Wat vond u van de vragenlijst?
 - Specifieke situatie of reden om mee te doen met interview?

7 Werken bij defensie

- Kunt u iets over uzelf vertellen? (woonsituatie, partner)
- Huidige functie? (leiding, operationeel, B/M; binnen welke setting/samenstelling)
- Tevredenheid en passendheid (inhoud, passend, thuis voelen, op plek)
- Loopbaan bij defensie, reconstructie:
 - Basisopleiding?
 - Andere functies?
- Cultuur bij defensie? Ruimte voor mensen die niet tot de norm behoren?

8 Identiteit en werken bij defensie

(Enkel wanneer seksuele id geuit is, in ander geval indirecte manier van vragen...)

- Seksuele voorkeur:
 - Hoe belangrijk is de seksuele identiteit? Wat betekent dit voor u, uitingvormen?
 - Wanneer coming out? Beleving seksualiteit buiten werkcontext?
 - Seksuele voorkeur bekend bij collega's?
- Speelt seksuele voorkeur rol bij werk of positie bij defensie? Hoe? Wanneer?
 - Ander gedrag? Andere opvattingen?
 - Anders benaderd/bekeken? Verschillend van heteroseksueel? Situaties?
 - Twijfel over kunnen Ihb'ers? Grappen? Uitsluiting? Ongewenste (seksuele) aandacht?
- Als niet seksuele voorkeur: welke kenmerken spelen dan wel een rol?/Welke andere kenmerken spelen een rol?
- Hangt samen met tevredenheid en passendheid (2c)? Anders in eerdere functies/opleiding van defensie?

9 Eigen ervaringen (afgelopen paar jaar) en reacties van anderen

- Negatieve ervaringen die samenhangen met seksuele voorkeur:
 - Wat precies, welke situatie, functie, wie
 - Emotionele reactie
 - Gedragsreactie
 - Reactie anderen
 - Besproken met leidinggevende? Collega's? Netwerk?
 - Hoe reageerde leidinggevende? Tevreden?
- Andere mensen (Ihb of anders) in zelfde situatie hier ook last van?
- Ligt aan cultuur, regels, organisatie, personeel, specifieke situatie?
- Wat moet gebeuren om beter op te reageren?

10 Beleid

- Moet defensie (meer) gebruikmaken van diversiteit?
- Moet defensie specifiek beleid voeren?
- Welke rol moeten leidinggevenden/directies vervullen?

Bijlage B2

Tabel B2.1

Perceptie van inclusiviteit van defensiepersoneel naar persoons-, en positiekenmerken; hoe hoger de score, hoe hoger de waargenomen inclusiviteit, 2015 (in gemiddelde scores op een schaal van 1 tot en met 5)

Defensiepersoneel	4,4	
17-24 jaar (ref.)	4,2	
25-34 jaar	4,3**	
35-49 jaar	4,4***	
50-65 jaar	4,4***	
laagopgeleid (ref.)	4,3	
middelbaar opgeleid	4,3	
hogeropgeleid	4,5***	
militair (ref.)	4,4	
manschappen (ref.)		4,2
onderofficieren		4,4***
officieren, vlagofficieren, opperofficieren		4,6***
burger	4,4	
schaal 1-5 (ref.)		4,2
schaal 6-9		4,3
schaal 10-18		4,5***
CZSK (Commando Zeestrijdkrachten) (ref.)	4,4	
CLAS (Commando Landstrijdkrachten)	4,4	
CLSK (Commando Luchtstrijdkrachten)	4,5	
KMar (Koninklijke Marechaussee)	4,4	
BS (Bestuursstaf)	4,7***	
DMO (Defensie Materieel Organisatie)	4,3	
CDC (Commando DienstenCentra)	4,3	
operationeel (ref.)	4,4	
niet-operationeel	4,4*	
leidinggevend	4,4	
niet-leidinggevend	4,3***	

* p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001

Bron: SCP (DED'15), gewogen gegevens